

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

УСЛУБИЙ ҚҮЛЛАНМА

ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИГА МУРОЖААТ
ВА СЎРОВ ҚАНДАЙ ЮБОРИЛАДИ?

Тошкент – 2021

Мундарижа

КИРИШ	3
I боб. Мурожаатни тайёрлаш ва давлат органига тақдим этиш	5
1. Ким мурожаат қилиш ҳуқуқига эга?	5
2. Қаерга мурожаат қилиш мумкин?	5
3. Нимадан бошлаш керак?	6
4. Ваколатли органни тўғри аниқлаш	7
5. Мурожаатларнинг турлари, шунингдек уларни кўриб чиқиш муддатлари.....	9
6. Мурожаатларнинг шакллари	11
7. Мурожаатнинг мазмуни.....	12
8. Мурожаатни юбориш усуллари.....	16
II боб. Мурожаатни кўриб чиқиш жараёни.....	18
1. Мурожаатни кўриб чиқишида мурожаатчининг ҳуқуқлари	18
2. Мурожаатларни кўриб чиқишида давлат органининг ҳуқуқлари	19
3. Мурожаатни кўриб чиқишида давлат органларининг мажбуриятлари.....	19
4. Мурожаатни кўриб чиқишини тугатиш ва уни кўрмасдан қолдириш учун асослар.....	20
5. Мурожаатларга жавоблар.....	21
6. Мурожаат юзасидан қабул қилинган қарор устидан шикоят бериш.....	22
7. Мурожаатлар тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш.....	23
III боб. Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисида ахборот олишга доир сўров.....	25
1. Сўровларни жўнатиш тартиби.....	25
2. Сўров қандай қилиб тузилади?	27
3. Сўровни кўриб чиқиш жараёни.....	27
4. Қандай ҳолларда давлат органи сўровга жавоб беришни рад этиши мумкин?.....	28
Кўшимча сифатида маълумот.....	29
Мурожаат тузиш учун намуналар.....	29
Кўп бериладиган саволлар.....	36
Баъзи давлат органлари рўйхати, уларнинг веб-сайтлари, ишонч телефонлари ва ваколатлар.....	40
Ўзбекистонда белул юридик ёрдам	53

Кириш

Фуқароларнинг ваколатли давлат органларига мурожаат қилиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 35-моддасида белгиланган. Унга кўра, **ҳар бир шахс** ваколатли давлат органларига, муассасаларига ёки ҳалқ вакилларига **мурожаат қилиш ҳуқуқига эга**.

Бу ҳуқуқ, асосан фуқароларга турли масала ва муаммоларни ҳал этишда давлат органлари томонидан ёрдам қўрсатишга қаратилган. Бундан ташқари, фуқароларнинг давлат ва жамият қурилишидаги иштирокини кучайтириш ҳамда ҳалқ ва давлат ўртасида мулоқот ўрнатишга қаратилган.

Бироқ, бугунги кунда фуқаролар кўп ҳолларда турли қийинчиликларга дуч келишмоқда: “*Қаерга мурожаат қилишим керак?*”, “*Мурожаат ёки сўровни қандай қилиб тўғри тузиш керак?*”, “*Мен жавобдан рози бўлмасам, нима қилишим керак?*” ва бошқа шу каби саволларга жавоб излашмоқда.

Ушбу қўлланма фуқароларга давлат органларига мурожаат қилиш ҳуқуқини амалга оширишда турли масалаларни ҳал қилишда кўмаклашишни кўзда тутади.

Ушбу қўлланмани ўқиш натижасида Сиз мурожаат ва сўровларни қандай қилиб тўғри тузишни, шунингдек, мурожаат ва сўровингизни кўриб чиқаётган давлат органи билан қандай ҳамкорлик қилишни билиб олиш имконига эга бўласиз.

Мүхим!

Ушбу қўлланма **тавсиявий тусга эга**. У орқали фуқароларга давлат органларига мурожаат қилиш ҳуқуқини амалга оширишда қўмаклашиш кўзда тутилган.

Куийдаги ҳолатлар бундан мустасно:

1. Процессуал қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда мурожаатларни кўриб чиқиш. (Масалан, фуқаролик судида даъво аризаси Фуқаролик процессуал кодексига мувофиқ кўриб чиқилади, иқтисодий ишлар бўйича – Иқтисодий процессуал кодексига асосан, жиноят тўғрисидаги аризалари – Жиноят-процессуал кодексига асосан);
2. “Маъмурий тартиб-таомиллар тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ амалга ошириладиган маъмурий тартиб-таомиллар* билан боғлиқ мурожаатларни давлат органларига юбориш;
3. “Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ амалга ошириладиган фаолият тўғрисида ахборот олиш учун давлат органларига сўровлар юбориш.

*давлат хизматларини қўрсатиш, руйхатдан ўтказиш, рухсат этиши ҳамда лицензиялаш тартиб-таомиллари билан боғлиқ масалалар бўйича аризалар.

I боб . Мурожаатни тайёрлаш ва давлат органига тақдим этиш

1. Ким мурожаат қилиш ҳуқуқига эга?

Куйидагилар давлат органлариға мурожаат қилиш ҳуқуқига эга:

- ✓ Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари;
- ✓ хорижий давлатларнинг фуқаролари;
- ✓ фуқаролиги бўлмаган шахслар;
- ✓ юридик шахслар, шу жумладан, хорижий давлатларнинг юридик шахслари;
- ✓ жисмоний ва юридик шахсларнинг вакиллари;
- ✓ ОАВ вакиллари

Мұхым!

Вояга етмаган шахслар мустақил равишда мурожаат қилишга ҳақы.

Шу билан бирга, мурожаат қилиш ҳуқуқидан фойдаланилаётганда жисмоний шахснинг жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеига, шунингдек юридик шахсларнинг мулк шакли, жойлашган ери, ташкилий-ҳуқуқий шаклларига ва бошқа ҳолатларига қараб камситишга йўл қўйилмайди.

2. Қаерга мурожаат қилиш мумкин?

- ✓ Давлат органлариға (*масалан, вазирликлар, қўмиталар, агентликлар ва бошқалар.*);
- ✓ давлат муассасалариға (*масалан, давлат мактаблари, университетлар, қутубхоналар ва бошқалар.*);
- ✓ давлат иштирокидаги ташкилотлар;*
- ✓ фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлариға (*йиғинлар*);
- ✓ мансабдор шахсларга **.

* устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган тижорат ташкилоти ёхуд тўлиқ ёки қисман давлат органи томонидан ташкил этилган ёки таъсис этилган нотижорат ташкилоти. Масалан, “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ, “Ўзбекнефтгаз” АЖ, “Ўзбекистон ҳаво йўллари” АЖ.

*** давлат органларида, муассасаларида, давлат иштирокидаги ташкилотларда, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларида тайинланадиган ва сайланадиган ёки маълум вазифа юклатилган шахс.*

Муҳим!

Нодавлат ташкилотлар “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонун уларга татбиқ этилмаслиги сабабли жисмоний шахсларнинг мурожаатларига жавоб беришга мажбур эмас.

3. Нимадан бошлиш керак?

Таъкидлаш лозимки, мурожаатни тақдим этиш, уларни кўриб чиқиш ва жавоб хатини жўнатиш жараёни қуйидаги норматив-хуқуқий ҳужжатларга асосан амалга оширилади:

- 2017 йил 11 сентябрдаги Ўзбекистон Республикаси “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги ЎРҚ-445-сон Қонун;
- Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 5 январдаги 7-сон қарори билан тасдиқланган Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш тартиби тўғрисидаги намунавий Низом;
- Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 7 майдаги 341-сон қарори билан тасдиқланган Давлат органларида, давлат муассасаларида ва давлат иштирокидаги ташкилотларда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш тартиби тўғрисидаги намунавий Низом;
- Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 5 январдаги 7-сон қарори билан тасдиқланган Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш тартиби тўғрисидаги намунавий Низом;

Давлат органлари билан ҳамкорлик қилишда қонуний хуқуқларингизни билиш учун ушбу ҳужжатлар билан танишиб чиқишингиз тавсия этилади.

4. Ваколатли органни тўғри аниқлаш

Мурожаатингизни кўриб чиқадиган ваколатли органни тўғри аниқлаш муҳимдир. Чунки ваколатли бўлмаган органга мурожаат қилиш Сизга нисбатан қуйидаги оқибатларга олиб келиши мумкин:

- а) мурожаатингизда кўтарилиган масалани ҳал этишга хизмат қилмайдиган жавобга (мурожаатга сансоларлик (юзаки) билан ёндашиш);
- б) давлат органи томонидан 5 кун ичida ваколатли органга юбориш. Ўз навбатида, бу Сизнинг масалангиз ҳал этилишини кечикишига олиб келади.

Шу муносабат билан, бу масалага етарлича вақт ва эътибор беринг.

Муҳим!

*Аризангизни кўриб чиқиши учун масъул бўлган давлат органини тўғри аниқланг. Мурожаатингизни кўриб чиқиши ваколатига эга бўлмаган давлат органи ваколатли органга “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуннинг 25-моддасига мувофиқ, 5 кун ичida мурожаатингизни юборади. Бу охир-оқибат мурожаатингизни кўриб чиқишини **кечиқтиради**.*

Шу билан бирга, мурожаатларни кўриб чиқиши учун асоссиз равишда бошқа давлат органларига ўтказиш тақиқланади. Шунингдек, қарорлари ёки ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоят қилинаётган органларга юбориш ҳам тақиқланади.

Сизда масалани ҳал қилиш учун ваколатли давлат органини аниқлашнинг бир неча йўллари бор:

- 1) давлат органларининг низомларида ёки қонунларда акс эттирилган давлат органининг вазифалари ва функцияларини ўрганиш (энг ишончли ва самарали йўл);
- 2) давлат органига қўнғироқ қилиш (ишонч телефони) ва масалани ҳал қилишда унинг ваколатига аниқлик киритиш;
- 3) давлат органининг расмий веб-сайтига кириш ва унинг фаолиятини ўрганиш

(баъзи давлат органлари рўйхати, уларни тартибга солувчи ҳужжатлар, ишонч рақамлар, ва веб-сайт манзилларини 40-бетда қўришингиз мўмкин).

Кейинги босқичда мурожаатингизни кўриб чиқадиган давлат органининг даражасини белгилашингиз керак. Аксарият давлат органларининг марказий (республика), ўрта (вилоят) ва қуий (туман, шаҳар) бўғинлари мавжуд.

Мурожаатингизни дарҳол давлат органларининг марказий аппаратига (республика даражасига) юборишга шошилманг. Чунки мурожаатингиз тегишлигига кўра бўйсунув тартибида қуий турувчи бўлинмаларга юборилиши мумкин. Бу мурожаатингиз ҳал этилишини кечиктиради.

Бўйсунув тартибида қуий турувчи бўлинмаларга қилган мурожаатингизга берилган жавобдан қониқмаган тақдирдагина мурожаатингизни марказий аппарат (республика) даражасига олиб чиқиш тавсия этилади.

Мұхим!

Ваколатга эга бўлмаган органларга мурожаатни йўллаш билан боғлиқ энг кенг тарқалган хатолар мавжуд:

 Шундай қилиб, судъянинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари устидан шикоятларингиз мавжуд бўлса, “Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши тўғрисида”ги Қонунга асосан Судьялар олий кенгашига ёки “Судъяларнинг малака ҳайъатлари тўғрисида”ги Низомига мувофиқ Судьяларнинг олий малака ҳайъатига мурожаат қилиш мақсадга мувофиқдир.

Шунингдек, ҳал қилув қарори, ҳукм, ажрим ва қарор билан боғлиқ норозилик юзага келган тақдирда, шикоят процессуал қонунчиликка мувофиқ юкори судга юборилади.

Агар Сиз бундай саволлар билан, масалан, бирон-бир вазирликка мурожаат қилсангиз, у судга қарши чораларни қўриш ҳуқуқига эга эмас. Чунки “Судлар тўғрисида”ги Қонуннинг 4-моддасига кўра судьялар мустақилдирлар, фақат қонунга бўйсунадилар. Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига бирон-бир тарзда аралашишга йўл қўйилмайди ва бундай аралашув қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

 Агар тергов органларининг ҳаракатларидан норози бўлсангиз, ушбу хатти-ҳаракатлар устидан шикоят бериш жиноят-процессуал Кодексига биноан процессуал тарзда ҳам амалга оширилади (масалан, терговчининг ҳаракатлари устидан шикоят бериш тергов бўлинмаси раҳбари ва ишни

тергов қилиши чоғида қонунларнинг бажарилишини назорат қилувчи прокурорга тақдим этилади).

 Агар бирон-бир банкнинг ҳаракатларидан норози бўлсангиз, шуни инобатга олиш лозимки, давлат органлари, бошқа ташкилотлар ҳамда уларнинг мансабдор шахсларининг хусусий банк фаолиятига аралашиши, шу жумладан, улар маблағлари ҳисобидан турли тўловлар ҳамда бадаллар талаб қилиши тақиқланади. Шу билан бирга, “Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида”ги Қонунга асосан Марказий банк кредит ташкилотларининг, тўлов ташкилотларининг, тўлов тизимлари операторларининг, валюта биржаларининг, кредит бюроларининг ва банклар гурухларининг фаолиятини тартибга солади ҳамда ушбу фаолият устидан назоратни амалга оширади.

Шу муносабат билан, юқорида кўрсатилган масалалар бўйича банк фаолияти тўғрисида шикоятларингиз бўлса, Марказий банкка мурожаат қилиниши мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

5. Мурожаатларнинг турлари, шунингдек уларни кўриб чиқиш муддатлари

Мурожаатларнинг 3 та тури мавжуд: ариза, таклиф ёки шикоят. Улар мазмунни, шунингдек давлат органи томонидан кўриб чиқиш шартлари билан фарқ қиласди.

Куйидаги жадвалда мурожаатларнинг турлари ҳамда уларни кўриб чиқиш муддатлари аниқ кўрсатилган.

Мурожаат тури	Қўллаш	Кўриб чиқиш муддати
Ариза	Сизга давлат органидан ўз ҳуқуқларингиз, эркинликларингиз ва қонуний манфаатларингизни амалга оширишда кўмаклашиш зарур бўлганда тақдим этилади.	Давлат органига келиб тушган кундан эътиборан 15 кун , бироқ: - давлат органи қўшимча ўрганиш ва (ёки) текшириш, қўшимча хужжатларни сўраб олиш талаб этилганда эса,

	(Мисол учун, сиз қонунчилек ёки ҳуқуқни муҳофаза қилиш амалиёти бўйича тушунтириш олишингиз керак).	1 ойгача бўлган муддатда кўриб чиқилади; - агар текширишни амалга ошириш, қўшимча материалларни сўраш ёки бошқа чораларни кўриш зарур бўлса, истисно тариқасида мурожаат муаллифига хабар қилинган ҳолда, 1 ойгача муддатга узайтирилади. Шундай қилиб, аризани кўриб чиқишнинг максимал муддати 2 ой бўлиши мумкин.
Шикоят	Сизга бузилган ҳуқуқларни, эркинликларни тиклаш ва қонуний манфаатларни ҳимоя қилиш зарур бўлганда тақдим етилади. (<i>Масалан, сиз шахснинг ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлигидан норози бўлсангиз ва давлат органининг бу вазиятни тузатиш учун аниқ чоралар кўришини хоҳласангиз</i>).	Давлат органига келиб тушган кундан эътиборан 15 кун, бироқ: - давлат органи томонидан қўшимча ўрганиш ва (ёки) текшириш, қўшимча хужжатларни сўраб олиш талаб этилганда эса, 1 ойгача бўлган муддатда кўриб чиқилади; - агар текширишни амалга ошириш, қўшимча материалларни сўраш ёки бошқа чораларни кўриш зарур бўлса, истисно тариқасида мурожаат муаллифига хабар қилинган ҳолда, 1 ойгача муддатга узайтирилади.

		Шундай қилиб, аризани кўриб чиқишнинг максимал муддати 2 ой бўлиши мумкин.
Таклиф	Давлат ва жамоат фаолиятини такомиллаштириш бўйича тавсиялар бермоқчи бўлсангиз, тақдим этилади. (<i>Масалан, Сизда қонунчиликни такомиллаштириш бўйича таклифингиз бор</i>).	1 ойгача , лекин қўшимча ўрганиш керак бўлса узоқроқ бўлиши мумкин. Кўриб чиқиш муддати узайтирилган бўлса, аризачига ёзма равища 10 кун ичидаги хабар берилади.

6. Мурожаатларнинг шакллари

Мурожаатлар шаклан ҳам фарқланади. Мурожаатнинг 3 шакли мавжуд: оғзаки, ёзма ва электрон.

Оғзаки мурожаатлар давлат органининг, ташкилотнинг раҳбари ёки бошқа мансабдор шахсларининг қабулларида ҳамда реал вақт режимида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда, шу жумладан, давлат органларининг, ташкилотларнинг ишонч, тезкор алоқа телефонлари орқали ва видеоконференцалоқа воситасида берилади.

Жисмоний шахс оғзаки мурожаат этаётганда ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатиши керак. Юридик шахс вакили ўз ваколатларини тасдиқлайдиган ва ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатиши керак, оммавий қабул вақтида келиб тушган мурожаатлар бундан мустасно.

Ёзма мурожаатлар ариза берувчи томонидан бевосита давлат органига қоғоз шаклида топширилади.

Электрон мурожаат белгиланган тартибда ахборот-коммуникация технологиялари воситасида берилган, шу жумладан давлат органининг, ташкилотнинг расмий веб-сайтига жойлаштирилган ҳолда тақдим этилади, реал вақт режимида ахборот-коммуникация

технологияларидан фойдаланган ҳолда берилган оғзаки мурожаатлар бундан мустасно.

Мурожаат шаклидан қатъий назар давлат органи Сизга ёзма (электрон) шаклда жавоб бериши шарт. Шу билан бирга, оммавий қабуллар вақтида давлат органинг раҳбарига ёки ваколат берилган бошқа мансабдор шахсига келиб тушган ва жойида ҳал этилган оғзаки мурожаатларга ёзма жавоб ёки электрон шаклдаги жавоб талаб этилмайди.

Сиз учун қулай бўлган ҳар қандай мурожаат шаклини танлаш хуқуқига эгасиз.

7. Мурожаатнинг мазмуни

Мурожаатни расмийлаштириш учун талаблар

Мурожаатингиз кўрмай қолдирилмаслиги учун “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуннинг 6-моддаси талабларига мувофиқ расмийлаштирилиши лозим.

Агар Сиз **жисмоний шахс сифатида мурожаат қилсангиз**, у ўз ичига қуидагиларни олиши керак:

- мурожаат қилувчининг фамилия, исми, отасининг исми (*агар мурожаат жамоавий бўлса, унда барча мурожаатчиларнинг Ф.И.О.*);
- яшаш жойи ҳақида маълумот;
- алоқа телефон рақами (*тавсия этилади*);
- мурожаат кимга юборилмоқда (*давлат органининг номи/мансабдор шахснинг тўлиқ Ф.И.О. ва/ёки унинг лавозими*);
- мурожаат этувчи (лар) нинг имзоси;
(Жисмоний шахснинг ёзма мурожаатини мурожаат этувчининг имзоси билан тасдиқлаш имкони бўлмаган тақдирда, бу мурожаат уни ёзib берган шахснинг имзоси билан тасдиқланиб, унинг фамилияси (исми, отасининг исми) ҳам қўшимча равиша ёзив қўйилиши керак.)
- вакил томонидан мурожаат қилинаётганда – унинг ваколатини тасдиқловчи ҳужжат (*ишончнома*).

Агар Сиз **юридик шахс сифатида** ариза бераётган бўлсангиз, у ўз ичига қуидагиларни олиши керак:

- юридик шахснинг тўлиқ номи;
- унинг жойлашган ери;
- жавоб хати юбориладиган почта манзили ҳақида маълумот;

- мурожаат кимга юборилади (давлат органининг номи/мансабдор шахснинг тўлиқ номи ва/ёки унинг лавозими);
- юридик шахс номидан мурожаат қилаётган ваколатли шахснинг имзоси;
- вакил томонидан мурожаат қилинаётганда – унинг ваколатини тасдиқловчи ҳужжат (*ишончнома*).

Тавсия этилади

Мурожаатингизни янада самарали кўриб чиқиши учун мурожаатингиз бўйича Сиз билан тезда боғланиш имкониятига эга бўлган алоқа телефон рақамингизни ва (ёки) электрон почта манзилингизни қўрсатиш тавсия этилади.

МУҲИМ!

Мурожаатга жавоб Сиз қўрсатган почта манзилига келади, шунинг учун уни тўғри қўрсатинг.

Почта орқали жавоб хати ўртacha 5 қун ёки ундан қўпроқ вақт ичida келади. Щунинг учун, агар Сиз уни зудлик билан олишингиз керак бўлса, мурожаатингизда электрон почта орқали жавобни олдиндан қўрсатиб юборишни ёки жавобни қўл билан олиш имкониятини беришни сўранг.

Мурожаатнинг мазмун-моҳиятини қандай таърифлаш мумкин?

Мурожаатингизни кўриб чиқаётган шахс Сиз нима учун мурожаат қилаётганингиз, қандай ҳуқуқлар бузилганлиги, ушбу қоидабузарликларнинг далиллари ҳамда Сизнинг аниқ илтимосингиз ҳақида тасаввурга эга бўлиши керак.

Мурожаат ёзишдан олдин қўйидагиларни эсингизда туting:

1. Ёзув услуби ҳақида.

Мурожаатни иш услубида ёзиш тавсия этилади. “Хурматли” ибораси билан бошлинигиз мумкин. Мансабдор шахс мурожаатингиз моҳиятини дарҳол англаши учун лўнда

шаклида ёзинг. Фақат саволингизни ҳал қилиш учун муҳим бўлган фактларни ёзиб беринг, ҳиссиётлардан сақланинг.

Муҳим!

Мурожаатни ёзишда тухмат ва ҳақорат қилганлик учун жавобгарлик мавжудлиги ҳақида унумтманг (Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 40 ва 41-моддалари ва Жиноят кодексининг 139 ва 140-моддалари).

Шу муносабат билан, мурожаатингизда бирорвнинг шахсияти, шаъни ва қадр-қимматини камситманг, шунингдек, атайлаб ёлғон далилларни келтирманг.

2. Ҳуқуқий хабардорлик ҳақида

Давлат органига мурожаат килинган ҳолларда аризангизни қўриб чиқиш жараёнида унинг ваколатини бевосита кўрсатиш тавсия этилади. Бундай чора Сизнинг ҳуқуқий саводхонлигинизни исботлайди ва мурожаатингизни қўриб чиқаётган шахсни катта масъулият билан унга ёндашишга ундейди (31-бетга қаранг)

Саволингизни қўриб чиқишга ваколатли бўлган давлат органини фаолиятини тартибга соладиган қонун ёки низомдаги муайян қоидага ҳавола қилинг. (Масалан: Вазирлар Маҳкамасининг 19.12.2019 йилдаги № 1015 қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Монополияга қарши қурашиш қўмитаси ҳузуридаги Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш агентлиги тўғрисида”ги Низомнинг 10-бандига қўра, Агентликнинг асосий вазифаларидан бири истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга оширишдир, шу муносабат билан кўрсатилаётган хизматларнинг сифатсизлиги ҳақидаги шикоятимни қўриб чиқишингизни сўрайман...)

3. Иловалар ҳақида

Мурожаатдаги далилларни асослаш учун, агар мавжуд бўлса, фотосуратлар, видео ёзувлар, мурожаатларга олдинги жавоб хатлари, шунингдек, мурожаатингизни қўриб чиқишида муҳим ёки зарур бўлиши мумкин бўлган бошқа ҳужжатларни илова қилинг.

Хужжатларнинг нусхаларини юборинг, чунки топширилган ҳужжатларни қайтариш учун вақт керак бўлиши мумкин. Шу билан бирга, мурожаат охирида маълум миқдорда иловалар мавжудлигини кўрсатинг. (масалан: 5-варақда иловалар.)

4. Мурожаатнинг тузилиши тўғрисида

Ҳар қандай ҳужжат каби мурожаат ҳам белгиланган тартибда ёзилиши керак.

Мурожаатнинг биринчи қисмida давлат органига қайси масала бўйича мурожаат қилаётганингизни ёзинг.

Иккинчи қисмда Сиз мурожаат қилган вазиятни батафсил баён қилиб беринг. Қачон, нима ва қаерда содир бўлганлигини, Сизнинг ҳуқуқларингизни қандай бузилганлигини тасвиirlаб беринг. Агар Сиз аниқ бир одам ҳақида шикоят қилсангиз, унинг тўлиқ Ф.И.О. ва/ёки лавозимини кўрсатинг.

Яқуний қисмда илтимосингизни аниқ ва қисқа баён қилинг. Агар бир нечта илтимослар бўлса, уларни тартибда билан рўйхатланг. Бундан ташқари, юқорида тавсия этилганидек, давлат органи масалани ҳал қилишга ваколати белгиланган норматив-ҳуқуқий ҳужжаттага ҳавола қилинг.

Қўйида мурожаат намуналари келтирилган, унга кўра Сиз ўз мурожаатингизни тайёрлашингиз мумкин. (29-саҳифага қаранг).

5. Мурожаат тили ҳақида

Мурожаатлар давлат ва бошқа тилларда топширилиши мумкин. Шу билан бирга мурожаатга жавоб, **мумкин қадар**, мурожаат тилида баён этилади. Давлат органида мурожаат берувчининг тилини биладиган мутахассислар бўлмаса, жавоб давлат тилида баён этилади.

6. Қўл ёзуви ҳақида

Мурожаатни, имкон қадар, босма шаклда топшириш тавсия этилади. Агар сизда бундай имконият бўлмаса ва уни қўл билан

ёзсангиз, у ҳолда Сизнинг мурожаатингизни кўриб чиқаётган шахс тушуниши учун тушунарли тарзда ёзилиши керак.

7. Ишончнома тўғрисида

Мурожаат қилувчиларнинг вакиллари орқали тақдим этилган мурожаатларга уларнинг ваколатини тасдиқловчи хужжатлар илова қилинади.

Агар Сиз таклиф шаклида мурожаат юборсангиз, унда мурожаатда Сизнинг таклифингиз бўлган, (*масалан, норматив-хуқуқий ҳужжатнинг номи ёки давлат органининг фаолияти*) давлат ва/ёки жамоат фаолият соҳасини кўрсатинг.

Таклифингизни тақдим қилаётганда, уни **асослаш** жуда муҳимдир. Агар Сиз таклифни тегишли асосларсиз юборган бўлсангиз, мансабдор шахс нима учун уни амалга ошириш кераклигини тушунмайди ва эҳтимол уни эътиборсиз қолдиради.

Асослашда ишончли статистик маълумотлар, таклифингизни амалга оширишнинг ижобий томонлари, кутилаётган натижалар, шунингдек таклифингизни қабул қилиш зарурлигини тасдиқловчи бошқа фактларни тақдим этишингиз мумкин. Тўғри асослаш таклифингизни амалга ошириш имкониятини оширади.

8. Мурожаатни юбориш усуллари

Мурожаатни юборишнинг қўйидаги усуллари мавжуд:

1) давлат органи веб-сайти орқали:

Давлат органларининг кўплаб веб-сайтлари мурожаат юбориш учун маҳсус шаклга эга. Уни тўлдиринг ва мурожжаатни юборинг. (*Давлат органларининг веб-сайтлари рўйхати учун 40-саҳифани кўринг*)

Кўрсатилган шакл бўлмаган тақдирда мурожаат давлат органининг ўз сайтида кўрсатилган электрон почта манзилига юборилади.

2) давлат органининг ишонч телефони орқали:

Аксарият давлат органларида ишонч телефонлари ёки тезкор алоқа телефонлари мавжуд. Рақамга қўнғироқ қилинг ва мурожаатнинг моҳиятини тушунтиринг.

Шунингдек, телефон орқали Сиз алоҳида мурожаат қолдирмасдан тезда ёрдам олишингиз ҳам мумкин. (*Давлат органлари ишонч телефонлари рўйхати учун 40-саҳифасига қаранг*)

3) электрон почта орқали:

Давлат идорасининг электрон почта манзили, одатда, унинг расмий веб-сайтида жойлаштирилади. Шу билан бирга, ушбу манзил мурожаатларни юбориш учун маҳсус мўлжалланганлигига ишонч ҳосил қилиш муҳимdir.

4) давлат органига ташриф буюриш орқали:

Давлат органига ташриф буюринг ва мурожаат қилинг. Агар Сиз раҳбар ёки мансабдор шахснинг шахсий қабулига кирмоқчи бўлсангиз, аввал уларнинг қабул қилиш жадвали билан танишинг (*давлат органларининг расмий веб-сайтларида, шунингдек улар маъмурий биносида стендлар ёки бошқа техник воситалар орқали*) ва қабулга ёзилинг.

5) почта орқали:

Давлат органининг почта манзилини билиб олинг унга мурожаат қилиш ёки расмий веб-сайтига ташриф буюриш орқали билиб олинг ва мурожаатингизни энг яқин почта бўлими орқали юборинг.

II боб. Мурожаатни кўриб чиқиш жараёни

Унуманг, давлат органига келиб тушган мурожаат ўша қуннинг ўзида, иш вақти тугаганидан кейин келиб тушган тақдирда эса, кейинги иш куни рўйхатдан ўтказилиши керак. Шу билан бирга, у ёки бу сабабларга кўра мурожаатни рўйхатдан ўтказишни рад этишга йўл қўйилмайди.

Мухим!

“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуннинг 23-моддасига биноан, мурожаатни рўйхатдан ўтказишни рад этишга йўл қўйилмайди.

Рўйхатдан ўтаётганда, мурожаатларга тартиб рақами берилади, агар уни кўриб чиқиш жараёни тўғрисида маълумот керак бўлиб қолса, мурожаат тартиб рақамини билиб олиш тавсия этилади.

1. Мурожаатларни кўриб чиқиша мурожаатчиларнинг ҳуқуқлари

- мурожаатни кўриб чиқиш жараёни тўғрисида ахборот олиш;
- важларни шахсан баён этиш ва тушунтиришлар бериш;
- мурожаатни текшириш материаллари ва уни кўриб чиқиш натижалари билан танишиш;
- қўшимча материаллар тақдим этиш ёки бундай материалларни бошқа органлардан талаб қилиб олиш тўғрисида илтимос қилиш;
- адвокат ёрдамидан фойдаланиш;
- мурожаатни кўриб чиқиши тугатиш тўғрисида ёхуд мурожаатга жавобни тушунтириш ва (ёки) уни тузатиш тўғрисида илтимос қилиш;
- ўз мурожаатини у кўриб чиқилгунига қадар ва кўриб чиқилаётган пайтда мурожаат бўйича қарор қабул қилингунига қадар ёзма ёки электрон шаклда ариза бериш йўли билан чақириб олиш;
- мурожаатни қабул қилиши ёки кўриб чиқиши қонунга хилоф равища рад этганлик устидан бўйсунув тартибида юқори турувчи органга ёки бевосита судга шикоят қилиш;
- қонун хужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқлар.

2. Мурожаатларни кўриб чиқишида давлат органларининг хуқуқлари

- ❖ мурожаатни кўриб чиқиш учун зарур бўлган ахборотни белгиланган тартибда сўраш ва олиш;
- ❖ мурожаат қилувчи ёки бошқа шахс йўқлигида мурожаатни кўриб чиқиш мумкин бўлмаганда ёхуд мурожаатни эшитиш учун уни чақириш;
- ❖ била туриб ёлғон маълумотлар кўрсатилган мурожаатни текшириш сабабли етказилган харажатларнинг ўрнини қоплаш тўғрисида судга мурожаат қилиш;
- ❖ қонун хужжатларига мувофиқ бошқа хуқуқлар.

3. Мурожаатларни кўриб чиқишида давлат органларининг мажбуриятлари

- ✓ мурожаатлар тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига риоя этиши;
- ✓ мурожаат қилувчига унинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига дахлдор хужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиб чиқиш имкониятини, агар улар давлат сири ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сир бўлган маълумотларни ўз ичига олмаса, жисмоний ва юридик шахсларнинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига, жамият ва давлат манфаатларига заар етказмаса, таъминлаши;
- ✓ мурожаат этувчига кўриб чиқиш натижалари ҳамда қабул қилинган қарор ҳақида мурожаат кўриб чиқилганидан сўнг ёзма ёхуд электрон шаклда дарҳол хабар қилиши, оммавий қабуллар вақтида тушган ва жойида ҳал қилинган оғзаки мурожаатлар бундан мустасно;
- ✓ мурожаат юзасидан қабул қилинган қарор устидан, агар жисмоний ёки юридик шахс ушбу қарорга рози бўлмаса, шикоят бериш тартибини тушунтириши;
- ✓ мурожаатни кўриб чиқиш натижаларига кўра қабул қилинган қарорнинг ижросини назорат қилиши;
- ✓ қонунга хилоф ҳаракатларни (ҳаракатсизликни) бартараф этиш юзасидан дарҳол чора-тадбирлар кўриши, жисмоний ва юридик шахсларнинг

хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари бузилишини келтириб чиқарувчи сабаблар ва шароитларни ўз ваколатлари доирасида аниқлаши;

- ✓ жисмоний шахс, унинг вакили, уларнинг оила аъзолари, юридик шахс, унинг вакили ва юридик шахс вакилининг оила аъзолари уларнинг мурожаатлари сабабли таъқиб этилишини белгиланган тартибда бартараф этиши;
- ✓ агар жисмоний ёки юридик шахсга унинг хуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатлари бузилиши натижасида моддий зарар ёки маънавий зиён етказилган бўлса, қонунда белгиланган тартибда моддий зарарнинг ўрнини қоплаш ёки маънавий зиённи компенсация қилиш чораларини кўриши шарт.

4. Мурожаатни кўриб чиқишни тугатиш ва уни кўрмасдан қолдириш учун асослар

1. Мурожаатни кўриб чиқишни тугатиш

Давлат органи қўйидаги ҳолларда аризани кўриб чиқишни тугатиш хуқуқига эга:

- такрорий мурожаатларда янги важлар ёки янгидан очилган ҳолатлар келтирилмаган бўлса, илгариги мурожаат материалларида эса текширувларнинг тўла-тўқис материаллари мавжуд бўлса ва мурожаат қилувчига белгиланган тартибда жавоблар берилган бўлса;

(Шу билан бирга, давлат органи Сизга мурожаатда кўрсатилган масала бўйича ёзишмаларнинг бекор қилиниши тўғрисида ёзма хабарнома юборади.)

- мурожаат қилувчи ўз мурожаатини белгиланган тартибда чақириб олган бўлса ёки уни кўриб чиқишни тугатиш тўғрисида илтимос қилган бўлса;

(Қайтариб олинганидан кейин мурожаат мурожаат берувчига 3 кун ичida қайтарилади. Мурожаатни қайтариб олиш тўғрисидаги ариза қонун бузилишларини аниқлаш ва бартараф этиш чораларини кўришни истисно этмайди.)

- яшаш жойи, турган жойи (почта манзили), электрон почта манзили ёки бошқа реквизитлари ўзгарганлиги тўғрисида ўз вақтида хабардор қилмаганлиги туфайли чақиришнинг имкони йўқлиги сабабли мурожаатни мурожаат қилувчининг иштирокисиз кўриб чиқиш имконияти бўлмаганда;

- мурожаатни мурожаат қилувчининг иштирокисиз кўриб чиқиш имконияти мавжуд эмаслиги сабабли, давлат органи, ташкилот ёки уларнинг мансабдор шахси томонидан чақирилган мурожаат қилувчи келмай қолган тақдирда;

(Шу билан бирга мурожаатни кўриб чиқиш тўхтатилганини тўғрисида мурожаат қилувчи ёзма равишида хабардор қилинади.)

- агар мурожаат қилувчи жисмоний шахс вафот этганидан сўнг мурожаатни кўриб чиқиш ҳуқуқий ворисликка йўл қўймаса.

2. Мурожаатни кўрмасдан қолдириш

Куйидаги мурожаатлар кўриб чиқилмайди:

- аноним мурожаатлар;
- жисмоний ва юридик шахсларнинг вакиллари орқали берилган мурожаатлар, уларнинг ваколатини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлмаган тақдирда;

(Бу ҳақда аризачига давлат органи хабар беради);

- “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конунда белгиланган бошқа талабларга мувофиқ бўлмаган мурожаатлар.

(Масалан, мурожаат “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 6-моддасида белгиланган талабларга жавоб бермаса, шикоят беришининг ушбу Конуннинг 22-моддасида белгиланган муддатлари бузилган ҳолда берилган бўлса).

Мурожаатлар кўрмасдан қолдирилганда тегишли хулоса тузилади, у давлат органининг, ташкилотнинг раҳбари ёки уларнинг ваколат берилган мансабдор шахси томонидан тасдиқланади.

5. Мурожаатларга жавоблар

Мурожаат кўриб чиқиш натижалари асосида давлат органи Сизга ёзма ёки электрон шаклда жавоб жўнатиши шарт (оммавий қабуллар вақтида давлат органининг раҳбарига ёки ваколат берилган бошқа мансабдор шахсига келиб тушган ва жойида ҳал этилган оғзаки мурожаатларга ёзма жавоб ёки электрон шаклдаги жавоб талаб этилмайди).

Шу билан бирга, мурожаатга жавобни давлат органининг раҳбари ёки уларнинг мансабдор шахси имзолайди.

Жамоавий мурожаатларга жавоб, агар мурожаатда жавобни бошқа шахсга юбориш талаб этилмаган бўлса, мурожаат қилувчиларнинг рўйхатида биринчи кўрсатилган шахсга юборилади.

Мурожаат, агар унда қўйилган барча масалалар “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонун талабларига мувофиқ кўриб чиқилган ва мурожаат қилувчига тегишли жавоб юборилган тақдирда, кўриб чиқилган ҳисобланади.

Мурожаатларнинг турларига киритилмаган хатларни (*масалан, ташаккурномалар, табрикномалар, таклифномалар, фикр-мулоҳазаларни*) кўриб чиқиш ва уларга жавоб хати юбориш давлат органлари томонидан уларнинг ўз ихтиёрига кўра амалга оширилади.

6. Мурожаат юзасидан қабул қилинган қарор устидан шикоят бериш

Демак, мурожаатингизга жавоб олдингиз, лекин **унинг мазмунидан қониқмадингиз**. Нима қилиш мумкин?

Аввало, Сиз мурожаат натижасидан қониқмаган бўлсангиз, давлат органи мурожаат бўйича қабул қилинган қарор устидан шикоят қилиш тартибини тушунтиришга мажбурдир.

Қабул қилинган қарор устидан бўйсунув тартибида юқори турувчи органга шикоят қилинади. Шу билан бирга, ариза ёки шикоят жисмоний ёки юридик шахсга унинг ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини бузувчи ҳаракат (ҳаракатсизлик) содир этилганлиги ёхуд қарор қабул қилинганлиги маълум бўлган пайтдан эътиборан узоғи билан бир йилдан кечиктирмай берилади.

Бундан ташқари, Сиз давлат органининг қарорини устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқига эгасиз.

7. Мурожаатлар тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун хужжатларини бузганлик учун маъмурий (Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодекснинг 43-моддаси) ва жиноий (Жиноят кодексининг 144-моддаси) жавобгарлик мавжудлигини унутмаслик лозим.

Шундай қилиб, агар:

Сизнинг мурожжатингизни қабул қилиш ва кўриб чиқишидан қонунга хилоф равища рад этилган бўлса;

мурожаатни кўриб чиқиш муддатлари узрсиз сабабларга кўра бузилган бўлса;

мурожаатга ёзма равища ёки электрон шаклда жавоб юборилмаса;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун хужжатларига зид қарор қабул қилинган бўлса;

жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланмаган, мурожаат юзасидан қабул қилинган қарорнинг бажарилиши таъминланмаган бўлса, **у ҳолда давлат органининг мансабдор шахси маъмурий жавобгарликка тортилиши мумкин.**

Агар юқорида кўрсатилган ҳолатларда, шунингдек, розилигингизсиз шахсий ҳаёт ёки юридик шахсларнинг фаолияти тўғрисидаги мурожаат ошкор қилинган бўлса ҳамда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонуннинг бошқа бузилишлари жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ёки қонуний ҳимояланган манфаатларига ёки жамият ва давлат манфаатларига катта зарап етказилган бўлса, мурожаатни кўриб чиқувчи шахс **жиноий жавобгарликка тортилиши мумкин.**

Шунингдек, жисмоний шахсни, унинг вакилини, уларнинг оила аъзоларини, юридик шахсни, унинг вакилини ва юридик шахс вакилининг оила аъзоларини улар ўз ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини рўёбга чиқариш ёки ҳимоя қилиш мақсадида давлат органларига, ташкилотларга ва уларнинг мансабдор шахсларига мурожаат этганлиги, шунингдек, мурожаатларда ўз фикрини билдирганлиги ва танқид қилганлиги муносабати билан ҳар қандай шаклда таъқиб этиш учун ҳам жиноий жавобгарлик белгиланган.

Шундай қилиб, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида қонунчилик бузилган ҳолларда, Сиз процессуал қонун

хужжаларида белгиланган тартибда жиноят ишлари бўйича судга даъво аризаси билан мурожаат қилишингиз мумкин.

III боб. Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисида ахборот олишга доир сўров

1. Сўровларни жўнатиш тартиби

“Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида”ги Конуннинг 7-моддасига мувофиқ Сиз давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисида ахборотни олиш учун бевосита ёхуд ўз вакилларингиз орқали сўров билан мурожаат этиши хуқуқингизга эгасиз.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисидаги ахборотлар жумласига қўйидагилар киради:

- ✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг, уларнинг таркибий ва ҳудудий бўлинмаларининг хуқуқий мақомини белгиловчи норматив-хуқуқий ҳужжатлар;
- ✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан қабул қилинган норматив-хуқуқий ҳужжатлар, норматив ҳамда бошқа ҳужжатлар, шунингдек, уларнинг ижро этилишининг бориши тўғрисидаги маълумотлар;
- ✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан қабул қилинган норматив-хуқуқий ҳужжатларга, норматив ва бошқа ҳужжатларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, ушбу ҳужжатларни ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисидаги маълумотлар;
- ✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан ишлаб чиқилаётган норматив-хуқуқий ҳужжатларнинг, норматив ва бошқа ҳужжатларнинг лойиҳалари тўғрисидаги маълумотлар;
- ✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан давлат дастурлари ҳамда бошқа дастурлар амалга оширилиши тўғрисидаги маълумотлар;
- ✓ бюджетдан ажратиладиган маблағлардан, бюджет ташкилотларининг бюджетдан ташқари жамғармалари маблағларидан фойдаланилиши, ўтказилган танловлар (тендерлар) ва олинган

товарларнинг етказиб берилиши тўғрисида, вазирликлар, идоралар, давлат мақсадли жамғармалари ҳамда бошқа бюджет маблағларини тақсимловчилар томонидан ўз расмий веб-сайтларига жойлаштириладиган тегишли ахборот;

✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан ўтказиладиган оммавий тадбирлар (мажлислар, кенгашлар, учрашувлар, матбуот конференциялари, брифинглар, семинарлар, давра сұхбатлари ва бошқалар) тўғрисидаги маълумотлар;

✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг давлат ҳокимияти ва бошқарувининг бошқа органлари, жисмоний ва юридик шахслар, шунингдек хорижий ва халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлиги тўғрисидаги маълумотлар;

✓ амалга оширилишида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари иштирок этаётган Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари тўғрисидаги маълумотлар;

✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти соҳасига тааллуқли бўлган тармоқнинг (ҳудуднинг) ҳолатини ва унинг ривожланиш суръатини тавсифловчи асосий кўрсаткичлар ҳақидаги, шу жумладан, ижтимоий-иктисодий ривожланиш кўрсаткичлари тўғрисидаги маълумотлар;

✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан ўтказиладиган (ташкил этиладиган) очиқ танловлар (тендерлар) ва кимошди савдолари тўғрисидаги маълумотлар;

✓ бўш иш ўринлари, ишга қабул қилиш шартлари ва бўш иш ўринларини эгаллаш учун номзодларга қўйиладиган талаблар тўғрисидаги маълумотлар;

✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан тузилган мувофиқлаштирувчи ва маслаҳат органлари тўғрисидаги маълумотлар;

✓ давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг очиқ ҳайъат мажлисларини ўтказиш режалари, шу жумладан мажлисларнинг кун тартиби лойихалари, улар ўтказиладиган сана, жой ва вақт, мажлисларда ҳозир бўлиш тартиби;

✓ қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа маълумотлар.

2. Сўровни қандай қилиб тузилади?

Жисмоний шахснинг сўровида унинг фамилияси, исми, отасининг исми, яшаш жойи тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилган ва сўровнинг моҳияти баён этилган бўлиши керак. Юридик шахснинг сўровида юридик шахснинг тўлиқ фирма номи, унинг жойлашган ери (почта манзили) тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилган, сўровнинг моҳияти баён этилган бўлиши керак.

Ёзма сўровлар ахборотдан фойдаланувчининг шахсий имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак. Сўровни шахсий имзо билан тасдиқлаш имконияти бўлмаган тақдирда, у қўшимча равишда тузувчининг ҳам фамилияси, исми, отасининг исми қўйилган ҳолда унинг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Шуни эсда тутиш керакки, **аноним сўровлар кўриб чиқилмайди**.

Мурожаатлар билан бир қаторда, сўров унда қўйилган масалалар юзасидан ахборот тақдим этиш ваколатига кирадиган давлат ҳокимияти ва бошқаруви органига ёки мансабдор шахсга юборилади.

Давлат органининг ваколатларини тўғри аниқлаш учун давлат органининг фаолиятини тартибга солувчи норматив-ҳукуқий ҳужжатни ўрганиш, унинг расмий веб-сайтига кириш ёки давлат органига телефон орқали мурожаат қилиш тавсия этилади.

3. Сўровни кўриб чиқиши жараёни

Сўровингиз рўйхатга олинган кундан бошлаб **15 кун ичида**, шунингдек, сўровни оммавий ахборот воситаси сифатида юборган бўлсангиз, 7 кун ичида кўриб чиқилади.

Агар ахборотдан фойдаланувчининг сўровини кўриб чиқиши давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг ваколатларига кирмаса, сўров сўралаётган ахборотни тақдим этиш ваколатига киритилган органга рўйхатдан ўтказилган кундан эътиборан уч иш куни ичида юборилади. Шу билан бирга, Сиз тегишли хабарнома оласиз.

Агар давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари олинган сўров бўйича давлат ҳокимияти ва бошқарувининг бошқа органлари ваколатлари тўғрисидаги маълумотларга эга бўлмаса, ахборотдан фойдаланувчига сўров рўйхатдан ўтказилган кундан эътиборан уч иш куни ичида тегишли жавоб юборилади. Сўров рад этилган тақдирда ахборотдан фойдаланувчига асослантирилган жавоб юборилади.

4. Қандай ҳолларда давлат органи сўровга жавоб беришни рад этиши мумкин?

1. Сўралган маълумотлар “Давлат сирларини сақлаш тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ давлат сирларига мансуб деб топилса;
2. Сўралган маълумотда “Тижорат сири тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ тижорат сири мавжуд бўлса;
3. Сўралган маълумотлар “Шахсга доир маълумотлар тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ шахсий маълумотлар ҳақида маълумотларни ўз ичига олса;
4. Сўралган маълумотда “Банк сири тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ банк сири мавжуд бўлса;
5. Сўралган маълумотлар фарзандликка олишни сирини ўз ичига олса;
6. Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига белгиланган бошқа ҳолатлар.

Қўшимча

Мурожаат тузиш учун намуналар

Нукус шаҳридаги
9-сонли мактаб директори
Д. Б. Худайбергеновга

Фуқаро Н.Т Амангелдиевадан,
Манзил: Қорақалпоғистон Республикаси,
Нукус ш, Бердаҳ кўчаси, 1 уй, 45 х.
төл.рақ. +998921234567
+711234567
Эл. манзили: amangeldieva@gmail.com

(бўш турган бошланғич синф ўқитувчиси
лавозимига номзодни қўриб чиқиш учун)

Ариза

Хурматли Достонбек Баҳтиярович!

Мен Нукус Давлат Педагогика институти битирувчисиман (2016 йил
битирув йили), 37-сонли мактабда бошланғич синф ўқитувчиси сифатида
5 йиллик тажрибага эгаман.

Мен ҳозирда иш излаяпман ва 9-мактабда ишлаш истагим бор.
Мен ўзимни болалар билан ишлаш учун етарли даражадаги тайёргарликка,
шунингдек, зарур касбий фазилатларга эгаман деб ҳисоблайман.

Юқоридагиларга асосланиб, менинг номзодимни қўриб чиқишингизни
сўрайман.

Илова:

1. Паспорт (нусхаси).
2. Резюме.
3. Диплом нусхаси.

Хурмат билан, Н.Т.Амангелдиева

(аризачининг имзоси)

**Ўзбекистон Республикаси
Давлат хизматлари агентлигига**

Фуқаро А. П. Николаевдан

Манзил: Тошкент шахри
Миробод тумани Нукус кўчаси 6-йй

тел. +998921234567

+711234567

Эл. почта: nikolaev@gmail.com

(корхонани рўйхатдан ўтказиш бўйича тушунтириш бериш ҳақида)

Ариза

Мен хусусий корхона очмоқчиман, шу муносабат билан қуйидаги масалалар бўйича тушунтириш беришингизни сўрайман:

- 1) хусусий корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби қандай?
- 2) рўйхатга олиш органига қандай ҳужжатлар тақдим этилиши керак?
- 3) рўйхатдан ўтиш учун зарур бўлган давлат божи миқдори қанча?
- 4) рўйхатга олиш қанча муддат давомида амалга оширилади?

Аризани қўриб чиққандан сўнг, илтимос, қўрсатилган телефон рақамлари орқали менга мурожаат қилинг ва мурожаатга жавобни шахсан ўзим олишимга имконият беринг.

Хурмат билан, А.П.Николаев

(аризачининг имзоси)

**Бухоро вилояти
давлат солиқ бошқармасига**

Фуқаро Т.С. Исаевадан,
Манзил: Бухоро вилояти Олот шахри
Беруний кўчаси 3-уй
тел. +998921234567
+711234567
Эл. почта: issayeva9t@gmail.com

(фотосуратга олиш хизматларини кўрсатиш бўйича фаолиятни солиқка тортиси
тартиби тўғрисида тушунтириш бериш ҳақида)

Ариза

Вазирлар Маҳкамасининг 17.04.2019 йилдаги 320-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қўмитаси тўғрисида”ги низомнинг 10-бандига асосан давлат солиқ қўмитасининг асосий вазифаларидан бири давлат солиқ сиёсатини амалга ошириш ва солиқ қонунчилигига риоя этилиши устидан назоратни таъминлашдир. Шу муносабат билан, **мен қўйидаги масалалар бўйича хуқуқий тушунтириш олиш учун мурожаат қилмоқдаман:**

1. Мен фотосуратчиман ва фотосурат хизматларини кўрсатаман. Мен ўз-ўзимни иш билан банд қилган шахс ҳисобланаманми? Агар шундай бўлса, қайси норматив-хуқуқий ҳужжатга асосан?
2. Агар мен ўз-ўзини иш билан банд қилган шахслар тоифасига кирсам, қандай солиқларни тўлашим керак?
3. Қаердан ўз-ўзини иш билан банд қилган шахс сифатида рўйхатдан ўтишим мумкин, шунингдек, рўйхатга олиш тартиби қандай?

Мурожаатимга жавобни электрон почта орқали юборишингизни сўрайман.

Хурмат биалн, Т.С.Исаева

(аризачининг имзоси)

Экология ва атроф мұхитни мұхофаза қилиш

Давлат құмитаси раиси

Мақсудов Алишер Эркиновичға

Фуқаро К.Ф.Узоқовдан,

Манзил: Тошкент шаҳри Яккасарой тумани

Аҳмадия күчаси 7 уй, 16-хонадон

төл. +998921234567

+998711234567

Эл. почта: petrovKF@gmail.com

Шикоят

(дараҳтларни ноқонуний кесган ишлаб чиқарувчининг ҳаракатлари устидан)

Хурматли Алишер Эркинович!

Мен, Узоқов К.Ф., 2021 йил 3 март куни соат 20.00 да ____ манзил бўйича “Sezam Plus” МЧЖ қурувчиси томонидан дараҳтларнинг ноқонуний кесилганига гувоҳ бўлдим (*ушбу фактнинг фото ва видео материаллари дискда илова қилинади*). Шу билан бирга, дараҳтни кесиш учун рухсатнома кўрсатиш тўғрисидаги илтимосим эътиборсиз қолдирилди.

Ушбу факт “Ўсимликлар дунёсини мұхофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”ги Қонуннинг 37-моддасини бузади, унга кўра давлат ўрмон фондига кирмайдиган дараҳтлар ва буталарни кесишга фақат санитария мақсадларида кесиш ҳамда биноларни, иншоотларни ва коммуникацияларни қуриш ҳамда реконструкция қилиш билан боғлиқ ҳолда кесиш тартибида, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг экология ва атроф-мұхитни мұхофаза қилиш органлари билан келишилган қарорига кўра йўл қўйилади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 15 январдаги 29-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф мұхитни мұхофаза қилиш давлат құмитаси тўғрисида”ги Низомнинг 10-бандига мувофиқ, Экология Давлат құмитасининг асосий вазифаларидан бири ўсимлик ҳаётини мұхофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги қонун хужжатларига риоя этилиши устидан давлат экологик назоратидир.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, сиздан дараҳтларни ноқонуний кесища айбдор шахсларни жавобгарликка тортишингизни сўрайман.

Илова: видео-фото ёзувлари билан диск

Хурмат билан, К.Ф.Узоқов

(аризачининг имзоси)

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

Бўриев Алишер Содиковичга

Фуқаро Р.Л.Салаевадан,

Манзил: Андижон шаҳри Жомий кӯчаси 2 уй, 102-хонадон

төл. +998921234567

+998711234567

Эл. почта: salaeyeva@gmail.com

Таклиф

(Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига “масофавий меҳнат” тушунчасини киритиш тўғрисида)

Хурматли Алишер Содикович!

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 83-моддасига мувофиқ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари қонунчилик ташабbusи билан чиқиш хуқуқига эга ва ташабbusни Олий Мажлис Қонунчилик палатасига тақдим этиш йўли билан амалга оширилади.

Шу муносабат билан, Меҳнат кодексига “масофавий меҳнат” тушунчасини киритиш учун ўзгартиришлар киритиш тўғрисида таклиф билан мурожаат қилмоқчиман.

Шундай қилиб, бугунги қунда, пандемия пайтида кўплаб иш берувчилар ўз ходимларини масофавий иш режимига ўтказамоқдалар. Бироқ бу масала қонунчиликда тартибга солинмаган. Шу муносабат билан ходим ва иш берувчининг хуқуқлари ва мажбуриятлари, буйруқ бериш тартиби, меҳнат шартномасига ўзгартиришлар киритиш ва бошқа масалалар бўйича кўплаб саволлар туғилмоқда.

Шу билан бирга, АҚШ, Франция, Дания, Финляндия, Греция, Исландия, Италия, Россия, Польша, Белгия каби кўплаб ривожланган мамлакатларда масофавий меҳнатни хуқуқий тартибга солиш мавжуд.

Масофадан ишлаш бир қатор афзалликларга эга, масалан:

- ходим учун транспорт воситаларини тежаш, натижада атроф-муҳитни яхшилаш ва йўл тирбандлигини тушириш камайтириш;
- биноларни ижарага олиш, иш берувчи учун офисни сақлаш учун харажатларни тежаш;
- узоқ жойлардан ходимларни ёллаш имконияти;
- иш ва шахсий ҳаётни бирлаштириш имконияти туфайли ходимнинг ҳаёт сифатини яхшилаш.

Юқорида айтиб ўтилганлардан келиб чиқиб, ишчиларни масофавий режимга ўтказиши масалаларини ҳал қилиш учун қўйидагиларни назарда тутган ҳолда Меҳнат кодексига ўзгартириш киритиш таклиф этилади:

1. “масофавий меҳнат” тушунчаси;
2. ходим билан иш берувчи ўртасида масофадан туриб ишлаш тўғрисида ёзма шартнома тузиш мажбурияти;
3. ходимни масофавий режимга ўтказиши шартномасининг мажбурий шартлари;
4. масофавий ходимнинг хуқуқларини оддий ходимга тенглаштириш;
5. иш берувчи масофавий ишга ўтказишни рад этиш хуқуқига эга бўлмаган шахслар тоифаси.

Хурмат билан, Р.Л.Салаева

(аризачининг имзоси)

**Ўзбекистон Республикаси
Давлат божхона қўмитасининг
кадрлар бўлими**

Фуқаро Н.Т. Азизовдан
Манзил: Жиззах вилояти Пахтакор шаҳри
Рашидов кўчаси, 8-уй
тел. +998921234567
+711234567
Эл. почта: azizov@gmail.com

Сўров

(маълумот олиш учун)

“Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида”ги Қонуннинг 5, 7 ва 18-моддаларига мувофиқ, қўмита таркибидаги бўш иш ўринлари, ишга жойлашиш шартлари ва номзодларга қўйиладиган талаблар ҳақида маълумот беришингизни сўрайман.

Сўровга жавоб бериш рад этилган тақдирда, юқорида қайд этилган Қонуннинг 19-моддасига мувофиқ асосли жавоб беришингизни сўрайман.

Хурмат билан, Н.Т.Азизов

(аризачининг имзоси)

(мурожсаат қаерда ва кимга юборилади)

(Мурожсаатчани Ф.И.О./юридик шахс номи)

_____ вилоят, шахар _____,

кўча _____, уй ___, хонадон _____

Телефон: _____

Эл. почта _____

Ариза

(_____)

Мурожсаатнинг қисқача моҳияти

Хурматли _____!

Шу муносабат билан,

сўрайман.

(аризачининг имзоси)

(сана)

Кўп бериладиган саволлар:

1. Аноним мурожаатлар кўриб чиқиладими?

Йўқ, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 29-моддаси бўйича аноним мурожаатлар кўриб чиқилмайди. Қайси мурожаатлар аноним ҳисобланади?

Жисмоний шахснинг мурожаати қуидагиларни ўз ичига олмайди:

исм (исми, отасининг исми);
унинг яшаш жойи ҳақида маълумот;
ёки улар ҳақида ёлғон маълумотлар кўрсатилади;
имзо қўйилмаган.

Юридик шахснинг мурожаати қуидагиларни ўз ичига олмайди:

юридик шахснинг тўлиқ номи;
унинг жойлашган жойи ҳақида маълумот (почта манзили)
ёки улар ҳақида ёлғон маълумотлар кўрсатилади;
имзо қўйилмаган.

Шунингдек, эътибор беринг, аниқлашга имкон бермайдиган электрон почта хабари ҳам аноним ҳисобланади.

2. Давлат органи менинг манфаатларим бўйича бошқа давлат органларидан маълумот сўраши мумкинми?

Ҳа, бу “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 24 ва 33-моддаларида назарда тутилган. Шундай қилиб, мурожаатни тўлиқ, холисона ва ўз вақтида кўриб чиқиш учун қўшимча маълумотлар, маълумотномалар ва материаллар олиш зарур бўлса, ушбу мурожаатни кўриб чиқувчи давлат органи мурожаат этувчидан қўшимча равища маълумот талаб қилиши мумкин. Шунингдек, ўз ваколатлари доирасида бошқа давлат органларидан ахборот талаб қилишлари мумкин.

3. Мурожаатга жавоб мазмунини тушунмаяпман, нима қилишим керак?

“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 31-моддасига мувофиқ, мурожаатингизни кўриб чиқсан давлат органидан мурожаатга берилган жавобни тушунтиришни сўраш хуқуқингиз бор. Мурожаат қилувчининг мурожаатга жавобни тушунтириш тўғрисидаги илтимоси у келиб тушган кундан эътиборан ўн кун ичида кўриб чиқлади.

4. Мен вояга етмаганман, давлат идорасига мурожаат қила оламанми?

Ха, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 24¹-моддасига қўра, вояга етмаган шахслар ўз хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига риоя этилиши масалалари юзасидан давлат органларига, ташкилотларга ёки уларнинг мансабдор шахсларига Қонунда белгиланган тартибда мустақил равишда мурожаат беришга ҳақли. Давлат органлари, ташкилотлар ёки уларнинг мансабдор шахслари томонидан вояга етмаган шахснинг мурожаатларини кўриб чиқиш унинг қонуний вакиллари, шунингдек, васийлик ва ҳомийлик органлари иштирокида амалга оширилиши мумкин. Шу билан бирга, вояга етмаган шахслар тўлиқ муомала лаёқатига эга бўлмаганлиги сабабли уларнинг мурожаатларини кўриб чиқмасдан қолдиришга йўл қўйилмайди.

5. Мурожаатим муносабати билан давлат органига чақирилганман, бу қонунийми?

“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 33-моддасига қўра, мурожаатларни кўриб чиқиша давлат органи мурожаат қилувчи ёки бошқа шахс йўқлигига мурожаатни кўриб чиқиш мумкин бўлмаганда ёхуд мурожаатни эшлиши учун уни чақириш хуқуқига эга.

6. Мен мурожаат юбордим, лекин жавоб олмадим.

“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конуннинг 27-моддасига қўра, мурожаатни давлат органи кўриб чиқиш натижалари асосида мурожаат берувчига ёзма ёки электрон шаклда дарҳол етказиладиган қарор қабул қилинади.

Мурожаатга жавоб (шикоят ва ариза) 15 кун ичида тақдим этилади. Бироқ мурожаатни кўриб чиқиш муддати узайтирилиши мумкин, масалан, агар текшириш ўтказиш зарур бўлса. Мурожаатингизни кўриб чиқиш

ҳолатига аниқлик киритиш учун давлат органига идорасига мурожаат қилиш тавсия этилади.

7. Мурожаатни рус тилида жўнатдим, лекин жавоб ўзбек тилида келди. Бу қонунийми?

“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуннинг 27-моддасига мувофиқ мурожаатларга жавоблар мумкин қадар мурожаат этилган тилда баён қилинади. Шундай қилиб, давлат тилида жавоб юбориш қонунга хилоф эмас. Шу билан бирга, мазкур Қонуннинг 31-моддасига мувофиқ мурожаатга жавобни аниқлаштиришни талаб қилишга ҳақлисиз.

8. Давлат ташкилотига (марказий аппарат) мурожаат қилганимда жавоб хати унинг ҳудудий бўлинмасидан келди, бу қонунийми?

Ха, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуннинг 24-моддасига асосан, давлат органига, ташкилотга келиб тушган мурожаатлар бўйсунув тартибида қуий турувчи бўлинмаларга ҳам юборилиши мумкин.

9. Мен давлат органига унинг ҳудудий бошқармасининг ҳаракатлари юзасидан шикоят юбордим, лекин жавоб хатини мен шикоят қилган ҳудудий бошқармадан олдим. Бу қонунийми?

Йўқ, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуннинг 25-моддасига асосан, мурожаатларни кўриб чиқиш учун асоссиз равища бошқа давлат органларига, ташкилотларга ўтказиш ёхуд қарорлари ёки ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоят қилинаётган органларга, ташкилотларга ёки мансабдор шахсларга юбориш тақиқланади.

10. Мурожаат ва сўров ўртасида қандай фарқ мавжуд?

Сўров давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисида ахборот олмоқчи бўлган ҳолларда сиз томонингиздан юборилади.

“Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида”ги Қонуннинг 5-моддасида давлат органлари ва ташкилотларига сўров юбориш орқали талаб қилиш ҳуқуқи мавжуд бўлган маълумотлар рўйхати белгиланган.

Давлат органига мурожаатлар қуидаги шаклларда мурожаатчи томонидан юборилади:

- хукуқларни, эркинликларни ва қонуний манфаатларни амалга оширишда ёрдам күрсатиш түғрисидаги илтимос баён этилган мурожаат (ариза);
- бузилган хукуқларни, эркинликларни тиклаш ва қонуний манфаатларни ҳимоя қилиш түғрисидаги талаб баён этилган мурожаат (шикоят);
- давлат ва жамият фаолиятини такомиллаштиришга доир тавсияларни ўз ичига олган мурожаат (таклиф).

Илова

Баъзи давлат органлари рўйхати, уларнинг веб-сайтлари, ишонч телефонлари ва ваколатлари*

* Ушбу жадвалда келтирилган у ёки бошқа органнинг ваколатлари тўлиқ эмас.

Давлат органи фаолияти билан батоғсилоқ танишиши учун унинг фаолиятини тартибга солувчи актни ўрганинг.

Давлат органининг рақамини 1009 рақамига қўнғироқ қилиш ёки <https://advice.uz/> сайти (“Маълумотлар” саҳифаси) орқали аниқлаштириши мумкин.

Давлат органи номи	Фаолиятини тартибга солувчи норматив-хуқуқий хужжат ва унинг асосий ваколатлари	Ишонч телефоны	Веб-сайт
Олий Мажлиснинг инсон хуқуқлари бўйича вакили (омбудсман)	<p>“Олий Мажлиснинг инсон хуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) тўғрисида” Конун</p> <ul style="list-style-type: none">- Инсон хуқуқлари ва эркинликлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан парламент назоратини амалга оширади;- қамоқقا олиш жойларига ташриф буюриб қийноқлар ва бошқа шавқатсиз, ғайриинсоний ёки қадр-қимматни камситадиган муомала ёки жазонинг олдини олиш бўйича чоралар кўради;- инсон хуқуқлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштиради;- ва бошқалар.	(71)200-10-96, 1096	http://www.ombudsman.uz/uz
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон хуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) ўринбосари —	<p>Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Бола хуқуқларини ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2020 йил 29 майдаги ПҚ 4736-сонли қарори.</p> <ul style="list-style-type: none">- Боланинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш кафолатларини таъминлайди;- болалар таълим муассасаларини тамомлагач, имконияти чекланган болалар, шунингдек, етим болалар ва ота-она қарамоғисиз қолган болаларнинг ижтимоий мослашишига кўмаклашади;	(71)200-10-96, 1096	http://www.ombudsman.uz/uz/managements/bolalar-ombudsmani-2

Бола ҳуқуқлари бўйича вакил	<ul style="list-style-type: none"> - уй-жойга муҳтоҷ таълим муассасаларини тамомлаган етим болалар ва ота-она қарамоғисиз қолган болаларни уй-жой билан таъминлашда ёрдам кўрсатади; - ва бошқалар. 		
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил	<p>“Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил тўғрисида”ги Конун</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш кафолатларини таъминлайди; - тадбиркорлик субъектларига ўз фаолиятини текширишларни амалга оширишда ҳуқуқий кўмак беради; - назорат қилувчи органлар томонидан тадбиркорлик субъектлари фаолиятини текширишлар қонунийлигини назорат қиласди; - ва бошқалар. 	(71) 202-08-97 (71) 239-25-92	https://biznesvakil.uz
Конституциявий суд	<p>“Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида”ги Конун</p> <ul style="list-style-type: none"> - қонунлар, Олий Мажлис палаталари қарорлари, Президент ҳужжатлари, шунингдек бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг Конституцияга мувофиқлигини аниқлади; - Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари нормаларига изоҳ беради; - конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликлари, уларнинг фикрига кўра, конституцияга мос келмайдиган, муайян ҳолатда қўлланиладиган қонун билан бузилган фуқаролар ва юридик шахсларнинг шикоятларини кўриб чиқади. 	(71) 238-29-25	http://www.ksu.uz/uz

Олий Суд	<p>“Судлар тўғрисида”ги Қонун</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фуқаролик, жиноий, иқтисодий ва маъмурий иш юритиш соҳасидаги энг юқори суд ҳокимияти; - қуии судларнинг суд фаолиятини назорат қилиш хуқуқига эга; - Олий суд Пленумининг тушунтиришлари судлар томонидан бажарилишини назорат қилади. 	1090 (71) 239-02-74	https://sud.uz/uz
Судьялар Олий Кенгashi	<p>“Ўзбекистон Республикаси Судьялар Олий Кенгashi тўғрисида”ги Қонун</p> <ul style="list-style-type: none"> - Судяларнинг ахлоқий хулқ-атвор қоидаларига риоя этиши билан боғлиқ шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқади; - судяларни интизомий жавобгарликка тортиш масаласини кўриб чиқади, шунингдек, уларни жиноий ва маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисида фикр билдиради. 	+99871 215-73-08	https://www.sudyalaroliykengashি.uz
Судьяларнинг малака ҳайъатлари	<p>2014 йил 22 апрелдаги ЎРҚ-368-сонли Конуни билан Тасдиқланган Судьяларнинг малака ҳайъатлари тўғрисидаги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Судьяларининг нисбатан шикоятлар ва тақдимномаларни кўриб чиқади, хизмат текширувлари ўтказади; - судьяларнинг интизомий жавобгарлиги тўғрисидаги ишларни ва судьяларни маъмурий жавобгарликка тортишга розилик бериш ҳақидаги масалаларни кўриб чиқади; - судьяларининг судьялик қасамёди ва судьялар одоб-аҳлоқи қоидаларига риоя этиши устидан назоратни амалга оширади; - судьяларининг ваколатларини тўхтатиб туриш тўғрисида қарорлар қабул қиласди. 	(71) 239-02-90	
Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси хузуридаги Ахборот ва оммавий	<p>Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 2 февралдаги ПҚ-4151-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги тўғрисидаги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - қонунчиликда белгиланган тартибда ва ваколатлар доирасида ОАВ таҳририятларининг фаолият чегарасидаги мустақиллиги ва эркинлигини таъминлайди; 	1213	https://aoka.uz

коммуникацияла р агентлиги	<ul style="list-style-type: none"> - ОАВ эркинлигини ноқонуний чеклаш, цензура, шунингдек ОАВда ва бошқа ахборот ресурсларида тақиқланган ёки чекланган ахборотларнинг тарқатилишига йўл қўймаслик юзасидан чораларни кўради; - фуқароларни ОАВ орқали нохолис, ишончсиз ва қонуний тақиқланган маълумотларни тарқатишдан ҳимоя қилишда ёрдам кўрсатади; - ОАВ, матбуот, ноширлик-матбаа ва ахборот-кутубхона соҳасидаги норматив-хукуқий ҳужжатларнинг бажарилиши устидан мониторингни таъминлайди. 		
Марказий банк	<p>“Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида” Конун</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кредит ташкилотлари хизматлари истеъмолчилари хукуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлайди; - кредит ташкилотларининг, тўлов ташкилотларининг, тўлов тизимлари операторларининг, валюта биржаларининг, кредит бироларининг ва банклар гурухларининг фаолияти устидан назоратни амалга оширади; - кредит ташкилотларидаги қоидабузарликларни аниқлаш юзасидан назорат тадбирларини амалга оширади; - тўлов тизимлари барқарор ишлашини таъминлаш чораларини кўради. 	(71) 200-00-44	https://cbu.uz/uz/
Ички ишлар вазирлиги	<p>“Ички ишлар органлари тўғрисида” Конун</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фуқароларнинг хукуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қиласди; - жамоат тартибини ҳимоя қиласди ва жамоат хавфсизлигини таъминлайди; - йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлайди. 	1102	https://iiv.uz
Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги	<p>Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 26 мартағи ПҚ-4653-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги тўғрисида” Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кичик ва ўрта бизнесни ҳамда тадбиркорликнинг барча шаклларини ривожлантиришга қаратилган ягона давлат сиёсатини юритади; 	1171	https://mineconomy.uz

	<ul style="list-style-type: none"> - даромади юқори бўлмаган ва уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган фуқароларга ипотека кредити бўйича субсидиялар ажратилишини мувофиқлаштиради; - тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги асоссиз мажбуриятлар, тақиқлар ва чекловларни олиб ташлашни амалга оширади. 		
Молия вазирлиги	<p>Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 18 мартағи ПҚ-2847-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тўғрисида” Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бюджет, солиқ ва божхона-тариф соҳаларида давлат сиёсатини ишлаб чиқади; - фуқароларнинг пенсия таъминоти соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишларини ишлаб чиқади; - бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси томонидан ўзига юкландган вазифалар ва функцияларнинг бажарилишини мувофиқлаштиради ва назорат қиласи; - суғурта ташкилотлари фаолияти устидан назоратни амалга оширади; - бухгалтерлик ҳисоби ва ҳисботининг ягона методологиясини шакллантиради ва амалга оширади; - аудиторлик фаолиятини тартибга солади, мамлакат молия бозорларини ривожлантириш бўйича давлат сиёсатини амалга оширишда иштирок этади. 	(71) 203-00-50	https://www.mf.uz
Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги	<p>Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 31 декабрдаги 1066-сонли қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тўғрисидаги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Барча ташкилотлар томонидан меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ва меҳнатни муҳофаза қилиш талабларига риоя этилишини назорат қиласи; - ишсизлар ва ишга жойлашишга муҳтож аҳоли ҳисобга олинишини ташкил этади; 	(71) 200-06-00	https://mehnat.uz

	<ul style="list-style-type: none"> - бўш иш ўринлари тўғрисидаги маълумотлар тўпланишини ташкил этади, ва АҚТдан фойдаланган ҳолда бўш иш ўринлари ҳақидаги ахборотни етказади; - аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказларига иш излаб мурожаат қилган фуқароларнинг ишга жойлаштирилишини таъминлайди; - ўзини ўзи банд қилган шахсларга рағбатлантирувчи имтиёзлар бериш чораларини кўради. 		
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 20 июлдаги 341-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш ва такомиллаштиришни амалга оширади; - республика олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари фаолиятини мувофиқлаштиради; - педагоглар тайёрлаш, уларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини ташкил этиш ва такомиллаштиради; 	(71) 246-10-06	https://www.edu.uz
Мактабгача таълим вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 21 ноябрдаги 929-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - мактабгача таълимга қўйиладиган давлат талаблари сифатли бажарилишини таъминлаш борасида мактабгача таълим муассасалари (МТМ) фаолиятини мувофиқлаштиради; - таъмирлаш-тиклаш, қурилиш ишларини, шунингдек, МТМ бинолари ва иншоотларининг жорий иш ҳолатини сақлашни ташкил этади ва мувофиқлаштиради; - Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргалиқда МТМда болаларга тиббий хизмат кўрсатиш ҳамда уларнинг ҳаёти ва соғлигини ҳимоя қилиш бўйича профилактика чора-тадбирларини мувофиқлаштиради. 	(71) 207-04-08	http://mdo.uz
Халқ таълими вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 19 февралдаги 146-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мактабдан ташқари таълим муассасаларида давлат таълим стандартлари ва давлат талабларини бажариш мониторингини амалга оширади; 	(71) 202 09 09	https://www.uzedu.uz

	<ul style="list-style-type: none"> - ўқув-услубий адабиётларни тайёрлаш ва нашр этишни ташкил этади; - халқ таълими муассасалари бино ва иншоотлардан тегишли тарзда фойдаланиш бўйича ишлар мувофиқлаштирилиши ва мониторинг олиб боради; - “Мехрибонлик” уйлари фаолиятини такомиллаштиради, ота-оналар қаровисиз қолган болаларнинг ижтимоий-психологик реабилитациясини ва хуқуқий ҳимоя қилинишини таъминлайди; - жисмоний ёки психик ривожланишида турли нуқсонлари бўлган болаларнинг билиш қобилиятларини эътиборга олган ҳолда умумий ўрта таълим ва тарбия олишлари учун ёрдам кўрсатиш мақсадида ўқув-тарбия, коррекциялаш ва даволаш-соғломлаштириш муассасалари фаолиятини ташкил этади. 		
Соғлиқни сақлаш вазирлиги	<p>Вазирлар Махкамасининг 2017 йил 12 сентябрдаги 714-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тиббиёт ташкилотлари томонидан аҳолига ўз вақтида малакали ва сифатли тиббий ёрдам кўрсатилиши устидан назорат қиласди; - суд-тиббий ва суд-руҳий ва тиббий-меҳнат экспертизасини таъминлайди; - фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан биргаликда ўзгаларнинг парваришига муҳтож бўлган ёлғиз кекса фуқароларни аниқлади ва уларга ижтимоий хизматларнинг якка тартибдаги дастурлари кўрсатилишини ташкил этади; - ногиронлар, шу жумладан ногирон болалар, уруш қатнашчилари, фахрийлар, ёлғиз кексалар ва аҳолининг бошқа заиф қатламларининг эҳтиёжларига мувофиқ бўлган тиббий-ижтимоий ёрдам турларини танлаш ва тақдим этиш мақсадида улар ҳисобини юритади. 	1003 (71) 239-47-95	https://ssv.uz
Ташқи ишлар вазирлиги	<ul style="list-style-type: none"> - Ўзбекистон фуқароларининг хорижий давлатлар билан муносабатларда, шунингдек, халқаро ва минтақавий ташкилотларда хуқуқларини ҳимоя қиласди; - маҳаллий ва хорижий юридик шахслар ва фуқароларга ҳужжатларни талаб қилиш ва легаллаштиришга доир ишларни олиб боради, фуқаролик ҳолати далолатномалари ва нотариал идораларга доир бошқа консуллик масалаларини ҳал қиласди; 	1164	https://mfa.uz

	<ul style="list-style-type: none"> - Ўзбекистон Республикасига кирувчи шахсларнинг Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилиш тўғрисидаги тақдимномаларни кўриб чиқишида белгиланган тартибда иштирок этади. 		
Адлия вазирлиги	<p>Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 апрелдаги ПҚ-3666-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Норматив-хуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларни хуқуқий экспертизасини ўтказади; - норматив-хуқуқий ҳужжатларни қўллаш масалалари юзасидан фуқароларга ўз хulosасини шакллантиради ва етказади; - нодавлат нотижорат ташкилотларини давлат рўйхатидан ўтказишни, шунингдек уларнинг қонун ҳужжатларига риоя этилишини назорат қилишни амалга оширади; - нотариат ва адвокатура тизимининг самарали фаолият кўрсатишини таъминлади. 	1008	https://www.minjust.uz/ru/
Инвестициялар ва ташқи савдо Вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 10 майдаги 390-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси инвестиция ва ташқи савдо вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инвесторлар билан қайта алоқани йўлга қўйиш, инвестицияларни жалб қилишда ҳудудлар ва маҳаллий компанияларга кўмаклашиш, инвестиция таклифларини ишлаб чиқиши ташкил этади; - ташқи иқтисодий фаолият субъектларига экспорт қилаётган маҳсулотлар бўйича хуқуқий, нарх, молиявий хусусиятлар тўғрисида маълумотлар, маслаҳатлар бериб боради; - эркин иқтисодий зоналар фаолиятини мувофиқлаштиради; - Ўзбекистон Республикаси ҳудудида содир бўлган енгиб бўлмас кучлар (форс-мажор) ҳолатларини тасдиқлади. 	(71) 238-50-05	https://mift.uz
Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиши вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 2 июнданги 340-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Жисмоний ва юридик шахсларнинг уй-жой коммунал хизматларга бўлган талабини ўрганишни ташкил қиласди; 	(71) 234-11-03	https://www.mjko.uz

	<ul style="list-style-type: none"> - кўп хонадонли уй-жой фондини таъмирлаш, ободонлаштириш ва ундан фойдаланиш шароитларини яхшилаш бўйича дастурларни ўз вақтида амалга ошириш борасида комплекс тадбирларни таъминлайди; - кўп хонадонли уй-жой фондининг авария ҳолати мониторингини олиб боради; - кўп хонадонли уй-жой фондини куз-қиши даврида барқарор ишлашга тайёрлаш борасида жойлардаги органларни фаолиятини мувофиқлаштиради; - аҳолининг тоза ичимлик сувдан фойдаланишини яхшилашга доир комплекс чора-тадбирларни амалга оширади. 		
Курилиш вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 31 июлдаги 603-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси курилиш вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Шаҳарсозлик ва қурилиш учун муҳандислик-техник изланишлар соҳасида ягона давлат сиёсатини олиб боради; - пудрат ташкилотлари фаолиятини мувофиқлаштиради ва улар фаолияти мониторингини олиб боради; - лойиҳалаш ишини ва қурилиш фаолиятини мувофиқлаштиради; - шаҳарсозлик ва шаҳарсозлик фаолияти соҳасида шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари ишлаб чиқилиши ва тасдиқланишини таъминлайди, шунингдек, белгиланган тартибда уларни ишлаб чиқиш бўйича буюртмачи бўлади. 	(71) 210-11-04	https://mc.uz
Транспорт вазирлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 19 апрелдаги 336-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги тўғрисидаги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Транспорт ва йўл хўжалигини ривожлантириш бўйича ягона давлат сиёсатини амалга оширади; - транспорт соҳасида назоратни амалга оширади; - йўловчилар, багаж ва юк ташиш Қоидаларига риоя этиш, йўловчилар ва юк ташиш хавфсизлиги, йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятигининг зарур даражасини таъминлаш, йўловчилар йўналишларида транспорт воситаларининг бир маромда 	(71) 202-22-55; 1167	https://mintrans.uz

	ҳаракатланиши, белгиланган ҳаракат жадвали ва оралиқларига риоя этилишини тизимли назорат қилишни ташкил этади.		
Маҳалла ва оиласи қўллаб-кувватлаш вазирлиги	<p>Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020-йил 15-апрелдаги 228-сон қарори билан тасдиқланган “Маҳалла ва оиласи қўллаб-кувватлаш вазирлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан оила ва маҳаллалардаги ижтимоий-маънавий муҳитни яхшилаш борасида ҳамкорлик қилади; - оила институтини мустаҳкамлаш бўйича ягона давлат сиёсатини олиб боради, ночор ва муаммоли оиласарга манзилли ёрдам кўрсатишни ташкил этади; - хотин-қизларни қўллаб-кувватлаш, уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ўрни ва фаолигини ошириш давлат сиёсатининг амалга оширилишини, гендер тенглигини таъминлайди. 	1146	http://moqqv.uz
Давлат Солиқ Қомитаси	<p>Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 17 апрелдаги 320-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қомитаси тўғрисида” Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Солиқ қонунчилигига риоя этилиши устидан назоратни таъминлайди; - солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблашнинг тўғрилиги, тўлиқлиги ва ўз вақтида тўланиши устидан назоратни таъминлайди; - солиқ тўловчилар ва солиқ солиш обьектларининг ҳисобга олинишини таъминлайди. 	(71) 244-98-98	https://soliq.uz
Давлат божхона қўмитаси	<p>“Давлат божхона хизмати тўғрисида”ги Қонун</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ўз ваколати доирасида Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ва унинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлайди; - божхона назорати ва расмийлаштирувини амалга оширади; - божхона тўловларини ундиради; - божхона тўғрисидаги қонун хужжатларига риоя этилиши устидан назоратни амалга ошириш, қонун хужжатлари бузилишларининг, шу 	1108	https://www.customs.uz

	жумладан контрабанданинг олдини олиш, уларни аниқлаш ва уларга чек қўяди.		
Интеллектуал мулк агентлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 20 июлдаги 609-сонли қарори билан тасдиқланган “Адлия вазирлиги хузуридаги Интеллектуал мулк агентлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Интеллектуал мулк соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга оширишни таъминлайди; - ихтиrolар, фойдали моделлар, саноат намуналари, товар белгилари ва бошқа интеллектуал мулк обьектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишни таъминлайди; - интеллектуал мулк обьектларининг ҳуқуқий муҳофазаси ва ҳимояси соҳасида манфаатдор шахсларга услубий ёрдам кўрсатади. 	(71) 232-50-54	http://www.ima.uz
Адлия вазирлиги хузуридаги Давлат хизматлари агентлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 31 январдаги 70-сон қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги хузуридаги Давлат хизматлари агентлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Давлат хизматлари марказлари, филиаллар ва ФХДЁ органлари фаолиятига умумий раҳбарлик қиласди; - юридик шахсларни, шунингдек, жисмоний шахсларни тадбиркорлик субъекти сифатида давлат рўйхатига олишни ташкил этади; - давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг улар томонидан давлат хизматлари кўрсатишнинг белгиланган тартиби бажарилиши бўйича ишини назорат қиласди. 	1148	http://davxizmat.uz
Давлат солиқ қомитаси хузуридаги Кадастстр агентлиги	<p>Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 12 февралдаги 66-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қўмитаси хузуридаги кадастстр агентлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиши амалга оширади; - давлат ер кадастрини, бино ва иншоотлар Давлат кадастрини, давлат картография ва геодезия кадастрини юритади; - ернинг картографик мониторинги ва геодинамик тадқиқотлар олиб боради; - давлат геодезия назоратини амалга оширади; 	(71) 273-76-04	https://ygk.uz

	<ul style="list-style-type: none"> - давлат кадастрларининг ягона тизимини юритади; - кадастр назоратини амалга оширади. 		
Истеъмолчилар хукуқларини ҳимоя қилиш агентлиги	<p>Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 19 декабрдаги 1015-сонли қарори билин тасдиқланган “Монополияга қарши қўмита ҳузуридаги Истеъмолчилар хукуқларини ҳимоя қилиш агентлиги тўғрисида”ги Низом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Истеъмолчилар хукуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун хужжатларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга оширади; - истеъмолчиларнинг товарлар (ишлар, хизматлар), уларнинг ишлаб чиқарувчиси, ижрочиси ва сотувчиси тўғрисидаги ҳаққоний ва тўлиқ маълумотларни олиш имкониятларини таъминлайди; - реклама бозорини тартибга солади. 	1159	https://consumer.uz

Ўзбекистонда бепул юридик ёрдам

Ўзбекистонда бепул юридик ёрдам кўрсатадиган ташкилотлар мавжуд. Қўйида шу каби ташкилотлар ва уларнинг боғланиш маълумотлари рўйхати келтирилган.

I. Университетлардаги юридик клиникалар

Агар сиз бепул юридик ёрдамга муҳтож бўлсангиз, уни юридик университетларнинг юридик клиникаларида талабалардан олишингиз мумкин. Шу билан бирга, мазкур консультациялар тавсиявий характерга эга.

1. Тошкент Давлат юридик университети юридик клиникаси

Боғланиш учун маълумот

манзил: 100047, Тошкент шаҳри, Сайилгоҳ қўчаси, 35-уй.

тел: (+998 71) 233-66-36.

ишонч телефони: (+998 71) 233-42-09.

Веб-сайт: <https://tsul.uz>

**2. Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетининг
юридик клиникаси**

Боғланиш учун маълумот

Манзил: 100007, Тошкент, Мустақиллик қўчаси, 54-йй.

Телефон: (+998 71) 267-39-50

Веб-сайт: <https://uwed.uz>

**II. Ўзбекистон оммавий ахборот воситалари,
журналистлар ва блогерларни хуқуқий қўллаб-
куватлаш клиникаси**

Журналистлар учун юридик клиника журналистнинг касбий фаолияти, оммавий ахборот воситалари фаолияти, ахборотдан эркин фойдаланиш ва шу каби қонунчиликдаги соҳалар бўйича оғзаки ва ёзма маслаҳатлар беради. Маслаҳатни Telegram бот орқали ёки веб-сайтдан сўров юбориш орқали бепул олишингиз мумкин.

Телеграм бот: @legalclinic_uz_bot

Веб-сайт: <https://legalclinic.uz>

III. Бепул юридик ёрдам порталлари

1. <https://advice.uz>

Аҳолига онлайн тарзда бепул хуқуқий маслаҳатлар берадиган Advice.uz (ННТ “Мадад”) ахборот-хуқуқий портали.

Бундан ташқари, 60-та ҳудудий бюrolардан биттаси орқали бевосита хуқуқий маслаҳатлар олишингиз мумкин. (бюrolар рўйхати <https://advice.uz/uz/page/about>)

2. <https://b-advice.uz>

Тадбиркорлик субъектларига хуқуқий маслаҳатлар берадиган “Biznesga maslahat” (Advice for business) интерактив ахборот портали.

3. <https://yurxizmat.uz>

Хуқуқшунос иштирокисиз хуқуқий ҳужжатларни (аризалар, шартномалар, ташкилотларнинг таъсис ҳужжатлари в.х.) автоматлаштирилган ҳолда электрон шаклда тайёрлаш, қайта ишлаш ва фойдаланиш имконини берувчи электрон тизим.

Қайдлар учун

